

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företaget.

Livsmedelsverket

Yttrande över förslag till ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter om livsmedelshygien för att möjliggöra traditionella lagringsmetoder av ost

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I promemorian föreslås kompletteringar som medger vissa undantag från hygienlagstiftningen i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien för att möjliggöra för livsmedelsföretag att lagra ost enligt traditionella metoder i jordkällare, gruvor, grottor, bunkrar och andra utrymmen.

För att inte äventyra livsmedelssäkerheten anges att krav ställs på de livsmedelsföretag som väljer att tillämpa undantaget att de ska dokumentera särskilda rutiner för att säkerställa att syftet med de undantagna bestämmelserna tillgodoses.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det uppges i promemorian att det i Sverige finns en lång tradition av att lagra ostar i grottor, jordkällare och liknande lokaler. Vid den här typen av mognadslagring anges ostarna få en speciell karaktär som inte kan uppnås vid andra lagringsförhållanden. Lagringsutrymmena anges dock inte uppfylla kraven avseende lokaler och utrustning i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien. Genom artikel 7.2 i förordning (EG) nr 2074/2005 har medlemsstaterna möjlighet att bevilja undantag avseende bland annat lokaler och utrustning för anläggningar där det framställs traditionella livsmedel.

För att möjliggöra för livsmedelsföretag att lagra ostar i grottor, jordkällare och liknande lokaler föreslås att ett undantag införs i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien. Förslaget innebär att det utan hinder av bestämmelserna i kapitel II, punkt 1 och kapitel V, punkt 1 i bilaga II till förordning (EG) nr 852/2004 är tillåtet att lagra ost i jordkällare, gruvor, grottor, bunkrar och andra utrymmen som har utformats för detta ändamål.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Med hänvisning till förslagets syfte – att möjliggöra för livsmedelsföretag att använda traditionella metoder för lagring av ostar – beskrivs att det inte finns några alternativa lösningar och samtidigt uppnå syftet.

Vad avser nollalternativet anges att lagring enligt nämnda metoder ger en speciell karaktär som inte kan uppnås genom andra lagringsförhållanden. Utan föreslagen reglering anges det därmed inte vara möjligt för livsmedelsföretagen att tillverka dessa traditionella ostar.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att förslaget är en tillämpning av en undantagsmöjlighet som finns i en EU-förordning.¹ Det anges att regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren uppger att inga särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande utan att bestämmelsen bör träda i kraft så snart som möjligt.

Det anges att Livsmedelsverket avser att rikta informationsinsatser till berörda livsmedelsföretag och kontrollmyndigheter.

Vidare anges att Kommissionens förordning (EG) nr 2074/2005 antogs bland annat med beaktande av artikel 13.2 i förordning (EG) nr 852/2004. De nationella föreskrifterna uppges, enligt artikel 7.3 i förordning (EG) nr 2074/2005, därmed behöva anmälas till kommissionen och övriga medlemsstater senast 12 månader efter ikraftträdandet. De föreslagna föreskrifterna uppges därmed inte behöva anmälas enligt förordning (1994:2029) om tekniska regler. De föreslagna föreskrifterna anges heller inte bedömas behöva anmälas enligt förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden eftersom förslaget inte innehåller krav på tjänsteverksamhet.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I promemorian anges att det i första hand är mindre tillverkare av ost som berörs; gårdsmejerister och mathantverkare. Uppskattningsvis anges det idag finnas cirka 50 anläggningar som lagrar ost och som är godkända av Livsmedelsverket, främst småskaliga tillverkare.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien, se referat under *Bakgrund och syfte* i detta yttrande.

Därutöver uppges det handla om ett okänt antal producenter som är registrerade hos kommunala kontrollmyndigheter.

Vidare anges att det, enligt vad som kan erhållas ur myndighetsrapportering och Livsmedelsverkets register, finnas cirka 300 anläggningar som rapporterats som mjölkproduktanläggningar. Av dessa uppges drygt 50 anläggningar vara sådana som mognadslagrar ost på något sätt. Merparten av dessa anges vara relativt små anläggningar.

Det uppges vidare att, med hänvisning till att förslaget skulle möjliggöra för fler som bedriver hantverksmässig tillverkning av ost att sälja sina produkter, är det troligt att antalet verksamma företag kan komma att öka. Vidare anges att, eftersom regelverket inte tillåter denna form av hantering idag – med undantag för ostar producerade vid fäbodan – är dessa verksamheter begränsade till privathushållet eller så små att de inte uppfyller kriterierna för att vara livsmedelsföretag. Av den anledningen uppges de inte vara registrerade och Livsmedelsverket saknar därmed kännedom om hur många företag som kan tänkas etableras med anledning av förslaget.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att den möjlighet till undantag från hygienföreskrifterna som införs i och med förslaget medför att företagen måste ta fram och dokumentera särskilda rutiner för att tillräcklig livsmedelshygien ska kunna upprätthållas. Tidsåtgång och kostnader i samband med detta bedömer förslagsställaren vara ringa.

Eventuell anpassning av lagringsutrymmen och upprättande av rutiner uppges också medföra vissa kostnader för livsmedelsföretagaren. Även dessa kostnader bedömer förslagsställaren vara ringa.

Livsmedelsverket anger att regleringen inte bedöms medföra några andra kostnader för företagen.

Regelrådet gör följande bedömning. Utifrån nuvarande redovisning framgår det inte hur omfattande dokumentationen är som ska meddelas Livsmedelsverket. Det är möjligt att dokumentationen blir begränsad, så som förslagsställaren hävdar, men läsaren begränsas till verkets egna slutsats om detta utan möjlighet till egen bedömning såvida inte fördjupad inläsning görs av EU-regler. Enligt Regelrådet hade det därför varit behövt med en fördjupad kvalitativ redovisning samt en översiktlig bedömning av hur lång tid detta kan tänkas ta. Utifrån denna tidsuppskattning skulle kostnaderna kunnat uppskattas genom att utgå från en genomsnittlig lön, plus tillägg, för den personal som bedöms ska utföra arbetet. Särskilt med tanke på den företagsgrupp som i huvudsak bedöms träffas av förslaget, små gårdsmejerier, blir redovisningen av denna del särskilt viktig. Detta gäller även anpassning av lagringsutrymmen, även om Regelrådet inser att detta kan skilja sig betänkligt utifrån individuella förutsättningar.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I promemorian anges att ostar som lagrats i jordkällare, grottor och liknande utrymmen och som producerats i andra EU-länder redan säljs i Sverige. Den föreslagna regleringen bedöms utjämna konkurrensförhållandena mellan företagen genom att samtliga svenska ostproducenter ges samma möjligheter som andra europeiska producenter att saluhålla ostar som mognadslagrats enligt beskrivet förfarande. Konkurrensförhållandena mellan svenska företag som tillverkar eller lagrar ostar anges inte påverkas eftersom samtliga berörda företag ges samma möjlighet att tillämpa reglerna.

Regelrådet finner redovisningen förslaget påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det uppges att regleringen inte bedöms komma att påverka företagen i några andra avseenden utöver de som framgått av redogörelsen under andra punkter.

Regelrådet finner redovisningen förslaget påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det uppges att inga sådana särskilda hänsyn behöver tas.

Regelrådet gör följande bedömning. Utifrån förslaget karaktär, att öppna upp nya möjligheter till lagring av ost, är det Regelrådets mening att utebliven redovisning i denna del är godtagbart.

Regelrådet finner utebliven redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att redovisningen är tillräcklig avseende förslaget bakgrund och syfte samt alternativa lösningar och om reglering uteblir. Även redovisningen av förslaget överensstämmelse med EU-rätten, huruvida det bedömts nödvändigt med särskilda informationsinsatser och redovisningen av de påverkade företagen utifrån storlek, antal och bransch är tillräcklig. Regelrådet har även bedömt redovisningen av förslaget påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar. Likaså redovisningen av förslaget påverkan på företagen i andra avseenden och om det varit nödvändigt att särskilt beakta små företag vid reglernas framtagning.

Regelrådet har dock gjort bedömningen att redovisningen av förslaget påverkan på de berörda företagens kostnader, verksamhet och tidsåtgång inte är tillräcklig. Eftersom förslaget innebär en möjlighet, snarare än ett direkt krav, är det dock upp till de berörda företagen om de vill nyttja denna möjlighet och får därmed beakta den tid de investerar i att sköta den kringliggande administrationen av detta. Detta arbete hade behjälpts av en utförligare redovisning av förslaget verksamhetspåverkan och beräknad tidsåtgång, men denna brist bedöms inte tillräcklig för att konsekvensutredningen sammantaget ska bedömas bristfällig.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 3 maj 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande